

Знеболювальне і снодійне

Автор:

Катерина Бабкіна

Знеболювальне і снодійне

Катерина Бабкіна

Катерина Бабкіна – письменниця і сценарист, автор поетичних книжок «Вогні святого Ельма» й «Гірчиця», збірки оповідань «Лілу після тебе» та значної кількості публікацій українською і в перекладах російською, англійською, шведською, німецькою, польською та французькою мовами. У видавництві «Фоліо» 2013 року вийшов друком роман К. Бабкіної «Соня».

«Знеболювальне і снодійне» – нова й очікувана поетична збірка найяскравішої української поетки, значна кількість текстів з котрої ще до виходу книги стали цитованими й улюбленими. «Поезія Катерини Бабкіної, – за влучним висловом Ірини Славінської, – це ранка на обвітраних губах, яка ніколи не заживає».

Катерина Богданівна Бабкіна

Знеболювальне і снодійне

I

Знеболювальне

* * *

Валентина, двірничка, руда і ходяча біда.

Вся побита артритом, худа і страшна з обличчя,
люди кажуть, вона комунальне майно розкрада,
і ще, кажуть, алкоголічка,
і безцільно клясти і врочити має звичку.

Сміттєпроводу ключниця, хоронителька гаражів,
у під'їзді плекає грибки і запахи неприємні.

Невідомо, чи хоч хтось колись з нею разом жив,
але коли уночі особливо темно —

Валентина вие і плаче на тисячу голосів.

Діти зводять її на кпини – ряба, кирпата,
непомита, відлюдькувата – а вона ж акуратно
береже в підвалі скарби свої – мітли, палі, лопати, —
котрі мешканцям за потреби видає безоплатно,
якщо зранку постукати в її восьму, однокімнатну.

І лише коли в сутінках світлий дощ випада,
і нікого в дворі немає, крім авт, і дерев, і круків,
і парує вогка земля, і дзвенить небесна вода —

Валентина виходить і довго стоїть одна.

А тоді злітає, розвівши покрючені руки.

І шугає над містом, над чужими дворами,
де вона не була, де ніколи не прибирала.

І в ці миті нею бути хотів би кожен,
і ми всі намагалися. Але ніхто не може.

* * *

Колись я точно знав більше, аніж тепер.

Колись я просто міг не могти взагалі нічого.

Колись я був корабель, літак, піонер,

я виглядав на убогого чи сліпого,

оголювався на пляжі, обговорював Бога.

Я щось на себе прийняв, про що не просив.

Я винен собі за щось, чого не позичив.

Мені бракує тепер постійно часу і сил,

я світло колись таке у собі носив,

котрого, здається, не дозволяє звичай.

І от що я думаю – все, що зникає з нас,

коли ми стаємо прийнятні і зрозумілі,

десь має лишатися. Як золотий запас.

Як еталонний метр. Як минулий час.

Як хвиля, котра передує наступній хвилі.

Коли тобі звідусіль кричать «не впади»,

коли тобі в руки дають не зброю, а одразу синицю,

коли ти на вісімдесят відсотків складаєшся із води,

коли твій дух важить двадцять одну одиницю,

коли ти вже напевне не помер молодим —

потрібно зникнути, розчинитися, зупинитись.

Так, як зникає над травною туман,

так, як розчиняються видихи у тумані.

Так, як дощ, що народжується в океані,

повертається, зникаючи, в океан.

І тоді ти потрапиш туди, де всі, хто зумів

позбутися світу цього, прорости у нього,

зустрічаються й зустрічають, усміхнені, кожен новий приплив.

І кожен легко відмовляється від усього, про що не просив.

Оголюється на пляжі. Обговорює Бога.

* * *

Дивні це були дні, золоті роки.

Ми переходили серпень, немов ріку.

З неба зривалися яблука і зірки

і падали, перестиглі, у ніч п'янку,

дотлівали на відстані простягнутої руки.

Дивні були міста, чарівні ліси.

Сильні чоловіки мали в хащах свої стада,

діти й жінки молилися до краси

й світла. Уночі з ґрунтів випаровувалася вода

й осідала на шкірі – не росою, але схожою до роси.

Скільки із нас залишилося в тих лісах,

Скільки вросло в мури міст, ніби дикий мох.

Тінь завагається, та відлітає птах,

Дивні часи переходиш на своїх двох,

Залишаєшся сам. Озираєшся. Паморозь на полях.

Де ти тепер і з ким, розкажи мені,
дай мені знати, чи вийшов, чи вплив, чи,
не зупинившись, не схибивши, ідучи,
не озираючись, без вагань і причин,
не забуваєш занурюватися в дивні ці, незабутні дні.

Борода

Стільки люду іде повсякчас до громадських купалень —
в теплі води, масажні ванни і штучні хвилі,
лікуватись від нервів, розладів і запалень
чи засмагати під білих статуй поглядом пильним.

І от там, де найтепліша струмить підземна вода,
з серпня і по липень щодня купається Борода.

Старий і сухий, Борода роздивляється ласо
красунь, що заходять в купальні. Непідвладний часові,
Борода лежить й очима блиска з-під брів кошлатих,
і чомусь всі красуні до нього поближче ідуть купатись.

Це не жалість – на око старого жаліти немає приводів.

Скільки персів, колін й сідниць і тонких плечей
свого часу перецілував він. В купальнях привиди
сновигають, змішавшись у зграйки живих дітей.

Борода куняє, красунь роздивляючись сонно, мляво,

Борода просмердівся цілющою сіркою, як диявол.

Бороді ввижаються в мареві щоденних купань
руїни імперії й тіні прозорі колишніх його кохань,
поки різні – біляві, руді, чорношкірі чи повнотілі,
рухаючись у воді, довкола нього здійсмають хвилі.

І здається очманілому Бороді,
що красуні розчиняються у воді,
і в порожніх купальнях, уже надвечір,
ця вода ніжно пестить тіло його старече.

* * *

Нехай же перебуває з тобою увесь цей транс —
в першу чергу ДержАвто, але також КиївПас,
де кожен нічний політ як нічний сеанс
і всі репродуктори віщій транслюють глас.
Нехай же з тобою відбувається кожен акт
без зайвих зупинок, без зобов'язань, без рук,
щоб в пам'яті залишався по тому хіба що факт
прожитих наземних сполучень або неземних сполук.
Нехай же увесь цей секс вивертає тебе, як ніч
вивертає оксамитом назовні літа вицвілі небеса.
Нехай тобі світлом тонким пульсує кожна окрема річ.
І навіть після випадкових ранків, подій, облич
залишається лише або нездоланна пустка, або нестерпна краса.

* * *

Розчавлені на асфальті абрикоси не проростуть

в вогкому, нервовому тілі міського літа.

Ніхто їх не з'їсть. В їхню жовту, підгнилу суть

по суті нічого доброго Богом не влито.

І абрикоси шепочуть: в усіх світах,

в коротких і безнадійних наших життях,

в очікуванні на осені жовту одіж,

в рішеннях про злиття, купівлю і продаж,

під час побачень, у випадкових пригодах,

у внутрішніх водах і в будь-яких інших водах,

у подорожах, на вокзалах, у літаках;

в ті ночі, коли розбрідаємося по двоє;

у полі, де теж, як відомо, один абрикос не воїн;

в ліжках і мріях, в липких та безплідних снах

нами керує страх.

А все найкраще у світі: руді жінки,

чоловічі лікті, дитячі вицвілі влітку віі,

великі дзеркала і балетні станки,

середземноморські пляжі, сліпі надії,

зручні черевики, сонячні ранки, зимні ставки —

страхом оповите, не світиться і не гріє.

І соком серпень бризкає навсібіч.

І черешки обриває м'яка вага, як серця обриває любов чудна.

І, не сягаючи більше асфальту й трави узбіч,
абрикоси безкінечно летять у серпневу ніч,
і страх зникає, бо ніч ця не має дна.

* * *

Ось що вона йому говорила,
погоджуючись на невідоме,
пригортаючись до теплого тіла,
ще перелякана і безсила:
уночі повертайся додому.
Життя невблаганне і незбагненне,
і мало до чого ти там охочий —
все це приемне чи потаємне;
але ночі, казала вона, для мене,
повертайся, казала вона, щоночі.
І він повертався, коли осінні
тумани узбережжя обсіли,
коли кригою дощ вмерзав у вітрила,
і коли по зимі відцентрова сила
штовхала щораз до нового тіла,
і коли вона народила сина,
і коли другого народила.
І коли почув за собою кроки,
знаючи, що нікому за нього вписатись,

відчував, ніби звір, як заходять збоку,
розуміючи, що саме повинно статись,
і видихав востанне на дні затоки —
пам'ятав, що змушений повертатись.

А вона відбувала свої ювілеї,
і росли, як водорості, їх діти,
і тяглися дні, як сліди по клею,
і навіть один був ходив до неї,
ходив, але перестав ходити.

Надривалися евангеліти,
заклинателі змій, і вітрів, і крові,
морські вовки, степові ворожбити
і різні інші свідки Єгови,
але ніхто не зміг перемолити
обіцянку, дану в любові.

Сини її у порту відомі,
жорстокі, безсмертні, кажуть, два брата,
бо ж це вони вирости в тому домі,
і чим їх можна ще налякати,
якщо вони бачили свого тата.

А він лежить серед покарьожених
човнів і кранів у серці затоки,
і краби дрібні увесь час торочать
йому про душу і вічний спокій.
Але він не повертатись не може.

І повертається додому щоночі.

* * *

Діду, прийом. Я виросла, дістаю до педалей

і легко орієнтуюсь по моху в хащах нічного саду.

Їжджу на автоматі – нашим зрадила ідеалам.

Мені вже не так цікаво, що же там далі,

тим більше, що стільки із того «далі» тепер позаду.

В шахи не граю. Все ще не вивчила поіменно

всіх бородатих гуру твого наукового комунізму.

Не народила, не зустріла справжнього мена,

стріляла в публічному місці, падала п'яна в Сену —

нічим пишатись, все радше із списку «різне».

А ти би розслабився – всі навколо дорослі, анітрохи не діти.

Нікому нічого не винні, все робимо швидко і не навзаєм.

Постійно не вистачає на щось, без чого ніяк не можна радіти.

Втім, там, де ти зараз є, ти значно краще знаєш,

що таке «немає часу» і що часу взагалі немає.

Мама не вийшла заміж, в мене все та ж освіта,

курим удвох на балконі і їздимо часом за місто.

Я засинаю без казок і платівок, але на початку літа

прокидаюся часто і захлинаюся від повітря, світла і світу,

цього прекрасного світу, який не ясно з чим істи.

* * *

Найкраще, коли всі можливості вже в минулому.

Найкраще, коли безнадійно провалені спроби всі.

Ніхто не зарадить: ми поруч спокійно куримо
або лежимо в траві чи спимо в автобусі.

Тепер кожен дотик лиш дотик один з мільйонів,
тепер, коли не боятись нарешті можна
за власну свободу, за певність своїх кордонів, —
найкраще, що ми порожні.

* * *

Каті Г.

Вересень накочується, ніби приплив.

Незручне взуття, заживають коліна збиті,
і всі подряпини – сліди неймовірних див, —
затираються, сходять, залишаються в літі.

Велосипеди в дощ ніби кораблі,
припнуті на рейді без вітрил і без пасажирів.

Шкіра просить піску і світла. Усюди, де ми були, —
проголошено зараз неосяжний і недосяжний вирій.

Літні тераси згортаються, ніби фронт.

Загортатися в пледи, здаватися пізно, пізно.

І якщо дихати – то тепер тільки рот у рот,
до останнього не пускати між себе чужих, випадкових, різних.

Літаки не затримуються, ніби розклад страт.

Голі плечі в натовпі безпомічні, недоречні.

Безвідмовний час, найдосконаліший апарат,

врешті витисне з кого завгодно безнадійне прощання у кілька речень.

Кіт у чоботях

Це мої поля і мої сади.

Це мої фортеці у даліні.

Мої пасовиська біля води

і мої рибини на міліні.

При дорозі яблуні і айва,

зелені хміль, зріє виноград —

все мое: трава, у траві мишва,

а над нею мат польових бригад.

Мій Чумацький Шлях і в могилах прах,

сорок сім чудес, всі АЕС і ГЕС,

дим вогнів в лісах і кадил в церквах,

і туман увесь із озер і плес.

Це мої комбайни і трактори,

фабрик чорний піт й лихоманка жнив.

Сутінки зйдуть на мої двори,

і мої жінки заведуть там спів.

Це мої кордони і наркота,

це мої наливки і самогон,

це мої сини в теплих животах
достигають в мріях про закордон.
Мої божевільні від дня до дня
восхваляють Господове ім'я.
Це моя країна. І вся хуйня
в цій країні також лише моя.
То чого ж ти хочеш, безжальний світ?
Що ж мене висмоктуєш у журбі?
Я і певний брід, і смачний обід,
і жінок, і рибу віддав тобі.
Розтисни кулак, напрямок чи знак
поміняй на все неземне й земне —
де ховаєш ту, котра просто так,
без мого усього прийме мене.

* * *

На дні горнятка з какао; в кишенях між
дрібними монетами і розкришеним тютюном;
в голубиному серці; за вухом в цуцика; в черепашому оці;
в старій порцеляні, захованій на горищі, обгорненій полотном;
в крові останніх черешень; в грибних ґрунтах; в твоєму диханні зранку
зачаївся той світ, в якому я так легко виконую обіцянки —
наприклад, не стригти волосся чи не вечеряти з іншими, коли навіть дуже
хочеться.
В склянках із лаймом і льодом; в чужих запальничках; в лініях смерті або життя;

в нетверезих обіймах; в ключах від старих машин; за скатертини обшитим краєм,
в лінивих домашніх комах, в попільничках, в невикористаних пакетиках для сміття,

в телефонних розмовах; в слідах побачень, по яких немає слідів,
я постійно знаходжу крихітні докази присутності різних див,
особливо тих, яких не буває.

Стільки любові в липневій гарячці, в дорожніх знаках, в сухих полях,
в застиглих годинникових стрілках, в шухлядах із рушниками,
в сфотографованих дітях, в намальованих кораблях,
в усьому, що стається чи не стається з нами.

* * *

Ти ще такий живий, ніби теплий звір.

Не переходь межу, не здавай, не вір —
світ не лише множина із безглуздих втрат
або осмислених, тож безнадійних, дій.

Ні, ти нікуди не зникнеш у двадцять п'ять.

Не засинай так швидко, а краще сядь
і дослухайся в ніч, поки інші сплять:
може, ти втрапиш теперішній фокус часу й подій,
та залишишся той самий.

В світі і правда нема недоречних зим,
і якщо схоче, то кожен матиме дім,
рибу злапає в ставку і фею в нічному лісі —
якщо ти тут, то ти вже його заслужив —

світ пароплавів, оленів та орлів,
світ, у якому тобі завжди добре і завжди сім
чи принаймні вісім.

Ти ще такий цілий, як горіх чи плід.

Що тебе надіб'є, чим відгородить від
краю, де ти король, чарівник і воїн?

Знаєш, якщо приходиш туди один,
обов'язково чекає на тебе невтомний кінь,
а якщо не сам, то буде у тебе син
або, може, двоє.

Поки ти ще не взнав нездоланний страх,
поки ніхто не помер в тебе на руках,
поки дихання не спинялось від передозу —
запам'ятай ці сутінки голубі,
подушку м'яту, заїду на губі:
все, що в тобі, – залишиться у тобі,
інше – поза.

Я там була, і я знаю, про що кажу, —
чуєш, не вір, не пускай, не здавай межу.

Будь-які дні

Будь-які дні залишають відбитки на наших з тобою аркушах і долонях.

Будь-які сни залишаються в пам'яті, як ти говориш, не минають ніколи.

Будь-які сутінки темні, коли щось велике в небі холоне,

будь-який ранок світліший за сутінки, коли заледве й вгадуєш колір.

Будь-який човен плистиме, якщо його на воду спустити,

а з іншого боку – будь-який човен рано чи пізно, але потоне.

Будь-який голос, навіть знайомий, часом може заплутати і знітити,

будь-який шепіт може бути інтимніший бодай на півтону.

Будь-яке скло прозоре, будь-яке скло також розбивається врешті,

будь-яке скло облизує море, і з нього виходить потім камінь коштовний,

і мені, якщо добре подумати, то пасують будь-які мешти.

І тобі, якщо добре поспати, будь-який день буде довго здаватися добрим.

Будь-який день має вхід і вихід, і відстань стала від виходу і до входу.

Будь-який день не затримаєш і не вмовиш, хай що ти ім там говориш,

а тому не переймайся, чуєш, спускай свій човен на будь-яку воду,

не переймайся, чуєш, викидай своє бите скло у будь-яке море.

* * *

Груші від сонця соком налиті.

Груші як груди – пружні, великі.

Жовті, як літо, губляться в літі

дряпані литки, дитячі лікті.

Іржа роз'ідає велосипеди,

плавляться в ґрунті глибинні руди.

Бог розтікається жовтим медом.

Богові солодко. Він усюди.

* * *

Пропускаючи в перельотах години вживання протизаплідних ліків,
будь обережна, собою не легковаж, Оксано.

Ще ця різниця в часі – я знаю, як в неї хочеться зникнути,
хочеться в неї витекти, ніби в відкриту рану.

Бачиш, десь нетривка засмага гарячим медом тебе обмастить,
десь тихий дощ протече за обшивку орендованої машини —
у повітряних коридорах Бог розгортає свої риболовецькі снасті,
відкидаючи тінь непевну на пустельні гори чи зелені долини.

Хто з вас за ким полює? В нескінченній стрічці твоїх переміщень,
серед нічних голосів диспетчерів і дотиків випадкових коханців
простим і логічним здається уникання всіх рішень,
особливо тих, від яких залежить, що з тобою надалі станеться.

І за душею, як за обкладинкою паспорта, збираються плани твої, обітниці,
нісенітниці, сні і сутінки сині кожного з місць цього привітного світу,
допоки ти так успішно минаєш усі чекани й митниці,
допоки ти так невдало не ловишся в небі в Господні сіті.

* * *

Чи радіти з того, чи ні, що тобі дано —
не підеш з цим до жінки і не покладеш у рот.

Ця могутність не знає самого поняття «дно»,
ця безглуздість всесильна проти усіх природ,
ти богоподібний, незрівнянний урод.

І позбутись цього несила – бо світлий знак

вирізняє тебе серед тисячі голосів.

Ти б його охоче і надалі носив,
лиш неясно, чому тільки так – але не навспак,
і чому не заради спасіння, радості чи краси
чи якоїсь великої цілі, а просто так.

Чи радіти з того, чи ні, що дано тобі?

І безсилля, і всемогутність – усе одно.

І котрогось дня ти в розпачі і журбі
всю на світі воду перетворюєш на вино,
всіх на світі риб перетворюєш на хліби.

* * *

– Ну, чим живу? Розвиваюсь далі.

Півас з тобою і супчик в мамі,
торгую різним, тусуюсь з Вальою —
нормально, типу, усе між нами.

Ходжу на турнік, одягаюсь кльово.

А що тобі, я не поняв, стало? —

В розгублені сутінки Вадік спльовує, —

Не без бабла ніби, і не хворий.

Чого тобі, Жоро, в житті замало?

– Та сам не знаю, – говорить Жора. —

Цілими днями сиджу, втикаю,
як ходять люди під домом, глупі,

такі маленькі, себе не знають,
такі безглузді – зароблять, куплять,
з'їдять, забудуть. І кожен має
безсмертну душу, сердечний промінь,
такого світла в собі без краю,
й не бережуть його – так це тупо!
Печаль від цього мені мішає,
ніби з дитинства далекий спомин,
як волосина в тарілці з супом.

– То може, Жоро, поїдь до баті,

Кінець ознакомительного фрагмента.

Купить: https://tn.knigapoisk.com/babk-na_katerina/zneboyuval-ne-snod-yne

надано

Прочитайте цю книгу цілком, купивши повну легальну версію: [Купити](#)